

Bulletin advokacie

Bulletin advokacie je stavovský odborný časopis, vydávaný Českou advokátní komorou, zapsaný do Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik ČR, a je držitelem prestižního ocenění Právnický časopis ČR pro rok 2011 a 2012, 2014 a 2015.

Z posledního čísla pro Vás vybíráme: Agresivní obchodní praktiky podle tzv. černé listiny směrnice č. 2005/29/ES

Autor: **JUDr. Dana Ondřejová, Ph.D.**

Tímto navazuji na příspěvek nazvaný „Klamavé obchodní praktiky podle tzv. černé listiny směrnice č. 2005/29/ES“, který vyšel v Bulletinu advokacie č. 11/2015 (str. 27-37).

1. Pojmové vymezení agresivních obchodních praktik a jejich právní regulace

Agresivní obchodní praktiky se snaží prostřednictvím prvku agrese přivodit soutěžiteli prospěch, kterého by bez těchto praktik zřejmě nedosáhl (nebo ne tak snadno, efektivně či rychle).

Jak konstatoval Nejvyšší správní soud (rozhodnutí ze dne 12. 6. 2014, sp. zn. 62 A 44/2013), „*prvek agrese v rámci agresivní obchodní praktiky je třeba vykládat jako vědomé (z pohledu podnikatele ve vztahu ke spotřebiteli) využití jakékoli konkrétní individuální situace spotřebitele nebo jiných závažných okolností, které vedou ke zhoršení úsudku spotřebitele, k ovlivnění rozhodnutí spotřebitele ve vztahu k podnikatelovu plnění*“. K agresivnímu jednání podnikatele vůči spotřebiteli tak v souladu s uvedeným rozhodnutím může dojít toliko jednáním, a to vědomým, nikoli jednáním nevědomým či opomenutím.

Agresivní obchodní praktiky jsou upraveny na **úrovni Evropské unie směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES ze dne 11. května 2005**, o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu a o změně směrnice Rady 84/450/EHS, směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 2006/2004 (dále rovněž „směrnice 2005/29“). **Směrnice 2005/29 upravuje agresivní obchodní praktiky v čl. 8 a 9 (tzv. malá generální klauzule agresivních obchodních praktik) a v bodech 24 až 31 přílohy I směrnice 2005/29 (označované také jako tzv. černá listina nekalých obchodních praktik).**

Směrnice 2005/29 je založena na koncepci tzv. úplné harmonizace pravidel týkajících se nekalých obchodních praktik uskutečňovaných vůči spotřebitelům, **členské státy Evropské unie (dále rovněž „EU“) tedy nemohou přijmout ani aplikovat přísnější úpravu týkající se nekalých obchodních praktik, než jakou stanoví tato směrnice** (srov. čl. 4 směrnice), a to ani s cílem dosáhnout vyšší úrovně ochrany spotřebitelů (srov. např. rozhodnutí Soudního dvora EU ve věci C-261/07, C-299/07 nebo C-304/08).

V českém právním prostředí jsou agresivní obchodní praktiky upraveny v § 5a zákona č. [634/1992](#) Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, a příloze č. 2 tohoto

zákona. Na zákaz agrese v rámci obchodního jednání dopadá také právní úprava nekalé soutěže (srov. § 2976 a násl. zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, dále rovněž „občanský zákoník“, „o. z.“) a tzv. **reklamní právo** [srov. např. § 2 odst. 1 písm. b) upravující zákaz reklamy, která je nekalou obchodní praktikou, písm. c) zakazující šíření nevyžádané reklamy v listinné podobě, § 2 odst. 2 zakazující nedovolenou podobu srovnávací reklamy, odst. 3 zakazující reklamu v rozporu s dobrými mravy, § 2c regulující reklamu zaměřenou na osoby mladší 18 let a další ustanovení zákona č. [40/1995](#) Sb., o regulaci reklamy, ve znění pozdějších předpisů].

2. Několik úvodních slov k agresivním obchodním praktikám podle tzv. černé listiny nekalých obchodních praktik

Obchodní praktiky se považují za agresivní vždy, pokud spadají pod body 24 až 31 (body přílohy č. 2 zákona o ochraně spotřebitele) z celkových 31 bodů přílohy směrnice 2005/29, zahrnující také klamavé obchodní praktiky, aniž by bylo potřeba provádět hodnocení jednotlivých případů podle čl. 8 a 9 směrnice 2005/29 (§ 5a zákona o ochraně spotřebitele) či podle čl. 5 směrnice 2005/29 (§ 4 zákona o ochraně spotřebitele). **Výčet agresivních obchodních praktik v příloze směrnice 2005/29 je taxativní, za agresivní mohou však být považovány i další praktiky, a to takové, které naplní tzv. malou generální klauzuli upravenou v čl. 8 a 9, případně generální klauzule nekalých obchodních praktik podle čl. 5 směrnice 2005/29 (označované také jako „šedá listina“ nekalých obchodních praktik).** Tyto praktiky nespádají do rozsahu černé listiny směrnice 2005/29 musejí být soudy posuzovány případ od případu. Příkladem agresivního jednání mimo dopad přílohy I směrnice 2005/29 (přílohy č. 1 a 2 zákona o ochraně spotřebitele) je situace, kdy spotřebitel nemůže uplatnit svá práva a je nucen stát se zákazníkem podnikatele proti své vůli (srov. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2014, sp. zn. 7 As 110/2014, a ze dne 6. 11. 2015, sp. zn. 7 As 141/2015). Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že nerespektování odstoupení od smlouvy spotřebitelem dosahuje stejného stupně agresivity jako samotný nátlak na uzavření smlouvy.

Další příklad agresivního jednání nespádajícího pod rozsah tzv. černé listiny směrnice 2005/29 představuje situace, kdy byl spotřebitelům (cizincům) ve světoznámé kavárně na Náměstí sv. Marka v Benátkách naúčtován poplatek ve výši 6 eur za poslech živé hudby, aniž by byl spotřebitel na tuto skutečnost předem upozorněn. Takové jednání totiž nelze považovat za klamavé opomenutí, nýbrž za sofistikovaný způsob donucení spotřebitele zaplatit daný poplatek jako součást jeho útraty. „Spotřebitel cizinec“ je zde navíc ve zcela specifickém postavení, neboť na rozdíl „domácího spotřebitele“ např. nemusí oplývat takovou jazykovou výbavou, aby se mohl efektivně domoci svého práva, tedy neplatit daný poplatek (otázkou je, zda by se bez obtíží tohoto práva domohl či se k tomu odhodlal i „domácí spotřebitel“). Spotřebitel totiž s vidinou, jak problematický by tento proces byl, raději požadovanou částku zaplatí (obzvláště „spotřebitel cizinec“).

Předmětem tohoto příspěvku je podrobnější kazuistický popis dílčích jednání označených jako agresivní obchodní praktiky, jež jsou uvedeny v tzv. černé listině nekalých obchodních praktik (body 24 až 31 přílohy směrnice 2005/29). Text tohoto příspěvku vychází ze znění přílohy směrnice 2005/29, nikoli z její transpozice do příloh č. 1 a 2 zákona o ochraně spotřebitele (a to zejména z důvodu navazující judikatury Soudního dvora EU vztahující se ke znění směrnice, nikoli národní právní úpravy, byť jejich text je významově totožný).

Obchodní praktiky jsou tedy vždy považovány za agresivní, pokud podnikatel činí některé (či více) z osmi typových jednání:

1. Tzv. prodej pod nátlakem, omezení svobody pohybu spotřebitele

„Vytvoření dojmu, že spotřebitel nemůže provozovnu opustit bez uzavření smlouvy.“

Příkladem první ze zakázaných agresivních obchodních praktik je situace, kdy podnikatel fyzicky zabezpečí (např. uzamkne) prodejnu a nedovolí spotřebiteli odejít, dokud si nekoupí určitý produkt (službu).

Daný zákaz tedy dopadá na případy s výraznou agresivitou, hraničící až s omezováním osobní svobody spotřebitele. Zákaz takového jednání vyplývá nejen ze směrnice 2005/29 (a zákona o ochraně spotřebitele), ale také ze samotné Listiny základních práv a svobod (dále rovněž „Listina“), byl zaznamenán případ, kdy spotřebitel uzavřel s podnikatelem smlouvu o dílo (úprava šperku), přičemž podnikatel provedl dílo zcela odlišně od smlouvy, za což spotřebitel odmítl zaplatit. V návaznosti na spotřebitelovo jednání podnikatel uzamkl dveře své provozovny a odmítal spotřebitele pustit, dokud nezaplatí plnou cenu vyplývající ze smlouvy. Dané jednání by nespadlo pod hypotézu první ze zakázaných agresivních praktik, neboť v tomto případě nešlo o podmiňování možnosti opuštění provozovny spotřebitelem „uzavřením smlouvy“, ale úhradou za smlouvu. Na předmětné jednání by tak dopadala ust. § 8 a 9 směrnice 2005/29, vymezující charakteristické znaky agresivního jednání podnikatele v rámci obchodních praktik (obdobně jako na případ podnikatelova nerespektování odstoupení od smlouvy spotřebitelem uvedený výše v textu).

2. Tzv. agresivní podomní prodej

„Osobní návštěvy u spotřebitele a nedbání požadavku spotřebitele opustit jeho byt a nevracet se, kromě situa-cí a v rozsahu odůvodněném podle vnitrostátních právních předpisů za účelem vymáhání smluvních závazků.“

Dále čtěte >>> [zde](#).

Bulletin advokacie, Bulletin advokacie online
Česká advokátní komora

© EPRAVO.CZ - Sbírnka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Recenze publikace: Chalupa, R. Zákon směnečný a šekový - komentář směnečné části. Zákon o mezinárodním právu soukromém - komentář směnečné části. Praha: Leges, 2021, 646 s.](#)
- [Recenzia](#)
- [Budoucnost je v technologiích i udržitelnosti](#)
- [Anotační recenze: Vyvlastnění a vyvlastňovací řízení](#)
- [Věznice jsou přeplněné a věznění příliš drahé. Knihou Tresty budoucnosti chce INFO.CZ otevřít diskusi o změnách](#)
- [Recenze na knihu: Zdeňková, V., Seidlová, M., Čornejová, H., Peterová H.: Jak správně vytvářet a využívat FKSP: Jak postupovat při poskytování příspěvku na stravování.](#)
- [Recenze na knihu: Zuzana Strnadová: Co by měl vědět příjemce dotace. 1.vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2019, ISBN: 978-80-247-3076-9](#)
- [Ondřej Chmela: Zrušení poplatku za podnět k ÚOHS lze považovat za správné](#)
- [Anotační recenze: Koudelka, Z., Průcha, P., Zwyrttek Hamplová, J.: Zákon o obcích \(obecní zřízení\) - Komentář. Praha: Leges, 2019, 480s](#)

- [Pražské finále osmého ročníku konferencí Soukromé právo](#)
- [Recenze: Jakub Tomšej a kolektiv - Zaměstnávání cizinců v České republice](#)